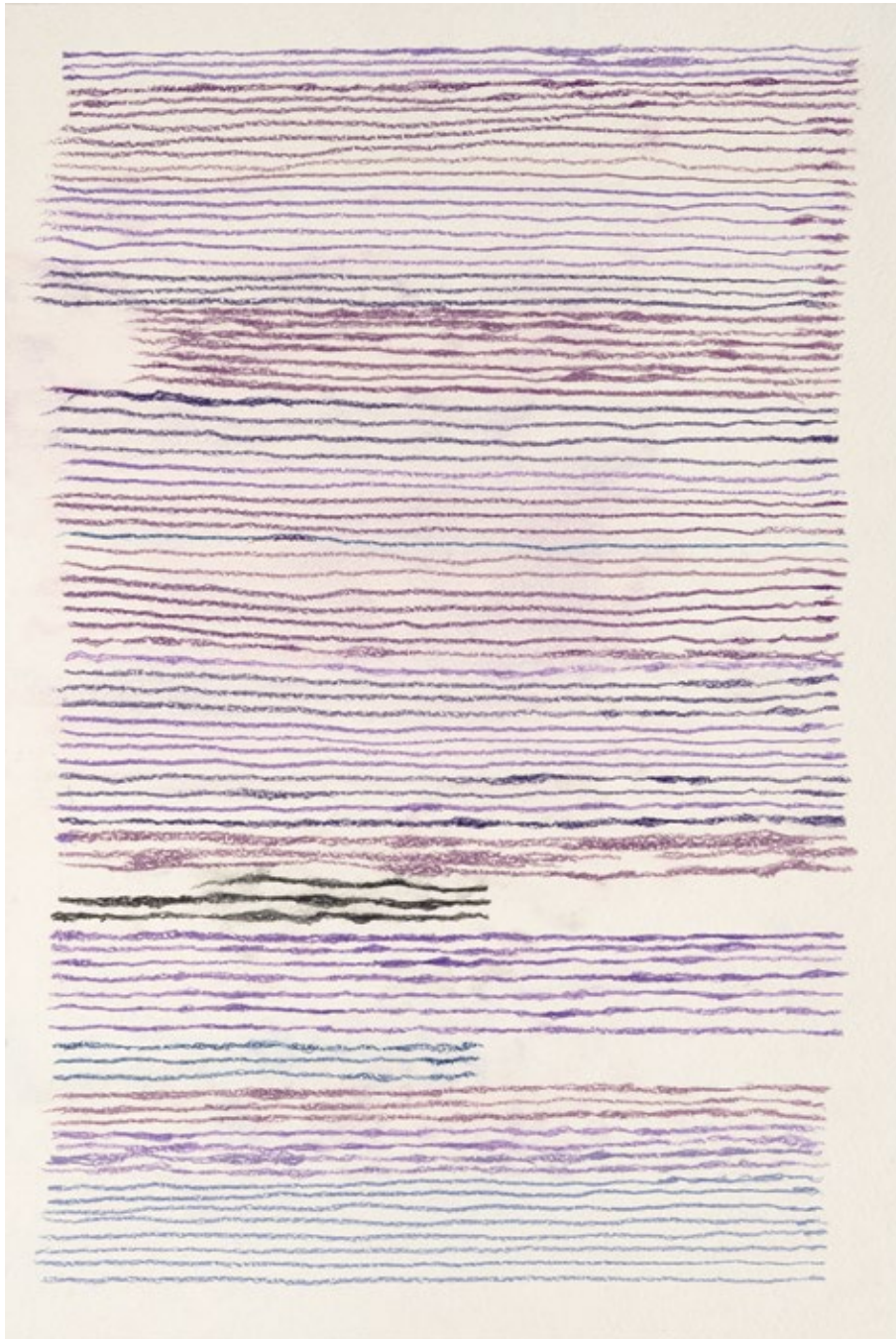

МИЛЕТА ПРОДАНОВИЋ

Дневник

MILETA PRODANOVIĆ

The Diary

Цртеж / *The Drawing*
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 46x31cm

МИЛЕТА ПРОДАНОВИЋ

Дневник

MILETA PRODANOVIĆ

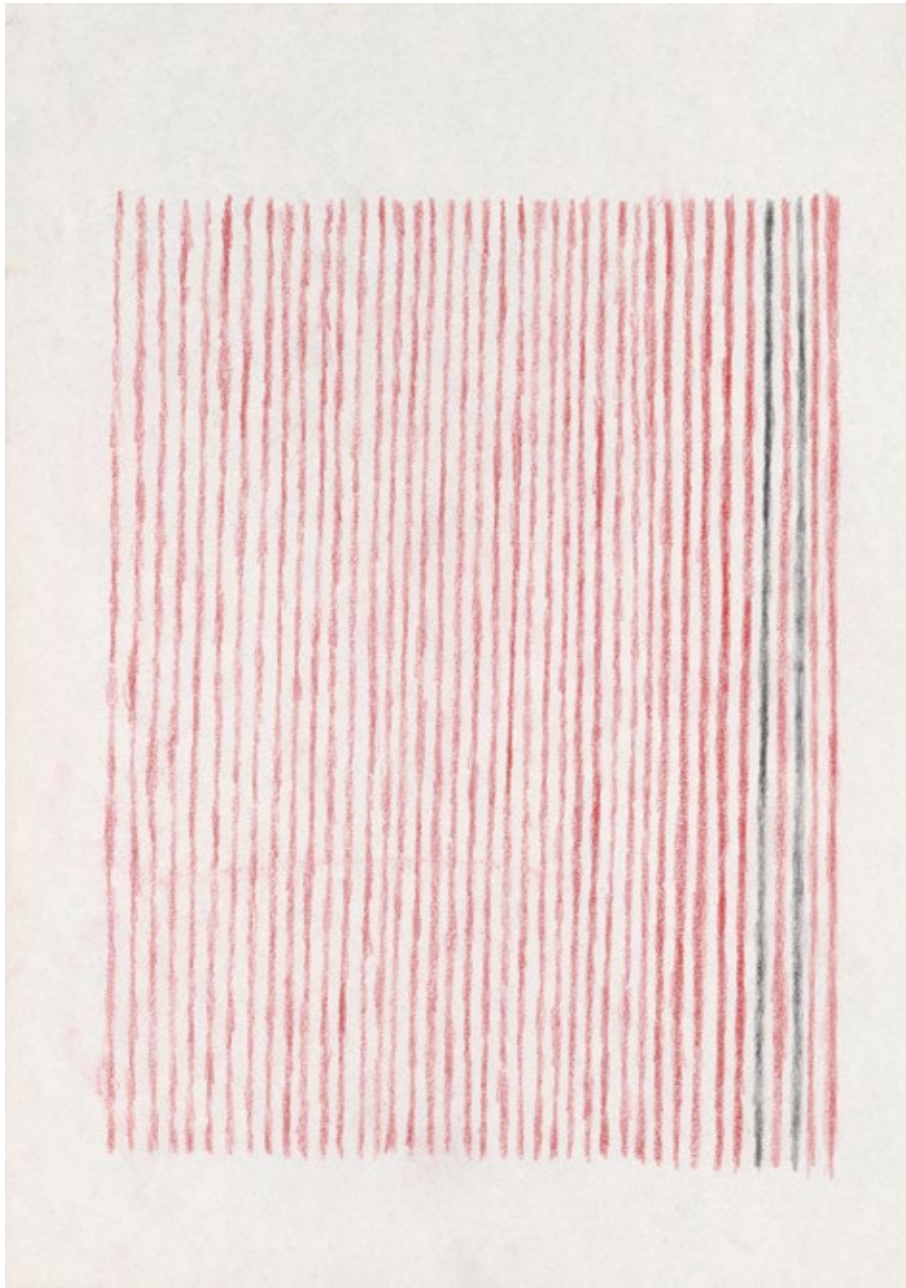
The Diary

галерија

Београд
Април-мај 2023.

Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Данијела Пуршевић

ДНЕВНИК М. П.

Марта 2020. године Милета Продановић отпочиње нову дневну рутину – цртање оловкама у боји у блоковима различитих димензија. На полеђини, сваки лист сигнира својим иницијалима, а сваки лист одређене серије обележава редним бројевима. На тај начин, већ више од три године, исписује се један сасвим особен уметнички дневник, који у овом тренутку броји више од хиљаду листова.

Његову личност раскошне палете знања, интересовања, делатности и талената – сликара, писца, ерудиту, есејисту, публицисту, критичара, професора, кроз уметничку, али и непосредну комуникацију, деценијама је одликовала изражена и интензивна потреба оспољавања властитих доживљаја, утисака, сазнања, размишљања, сензација различитих врста. Средином 2019. године његове животне околности су се изненада промениле. Било је нужно редефинисати мноштво дотадашњих постулата. После извесног времена, улогу главног комуникацијског медијатора преузима Продановићева лева рука (сетићемо се, као далеке реторичке асоцијације, али и као својеврсног *post scriptum*-а, наслова његове велике изложбе „Похвала руци“, одржане у Галерији САНУ, 1998. године).

Нашавши се пред одлуком да ли да линију покрене у правцу фигуративног, миметичког, или сведеног, минималистичког, апстрактног, опредељује се за, показате се, сасвим консеквантан избор – а то је својеврсни, радикални иконоклазам.

Продановић почиње да излаже почетком осамдесетих година 20. века. Његово (пост)концептуално и постмодерно усмерење, континуално је одликовала интертекстуалност и семантичко богатство. Значајну константу његовог стваралаштва чине дијалози са наслеђем хришћанске средњовековне сакралне уметности, пре свега византијске, као и са различитим библијским, апокрифним, религијским, иконографским садржајима. У њиховим интерпретацијама кретао се између крајности иконолатрије и иконоклазма. Од распричане поставке *Santicum Canticorum* (Песма над песмама) у Галерији Дома омладине Београда, 1983. године, преко изложбе у Салону Музеја савремене уметности, 1988. године, која је обухватала сведене „Иконокластичке таблице“, па до изложбених целина „Хијерархије“ и „Префигурације“, којима започиње последњу декаду 20. века, „наглашено иконокластичке и неканонске у представљачком смислу“, како је

то уочио Дон Бранко Сбутега. У нови миленијум Продановић улази са серијом слика „Rolling Skies“ (Умотавање небеса), где се представе својом сведеношћу, лишеношћу сувишних детаља и репетативношћу, приближавају апстракцији.

Важну копча са актуелном серијом цртежа представља циклус „Екфразе“ ког Продановић слика од 2015. године. Пишући текст о изложби „Екфразе – Разумети коначне ствари и посетити тајна места“, одржаној 2016. године у Музеју у Смедереву, др Ана Ереш појашњава како фигуру екфразе, античко реторичко средство, познати истраживач визуелне културе W. J. T. Mitchell „означава као поетски метод који даје глас немом уметничком објекту; као дескриптивни склоп са намером да (визуелној) имагинацији предочи личност, место или слику“.

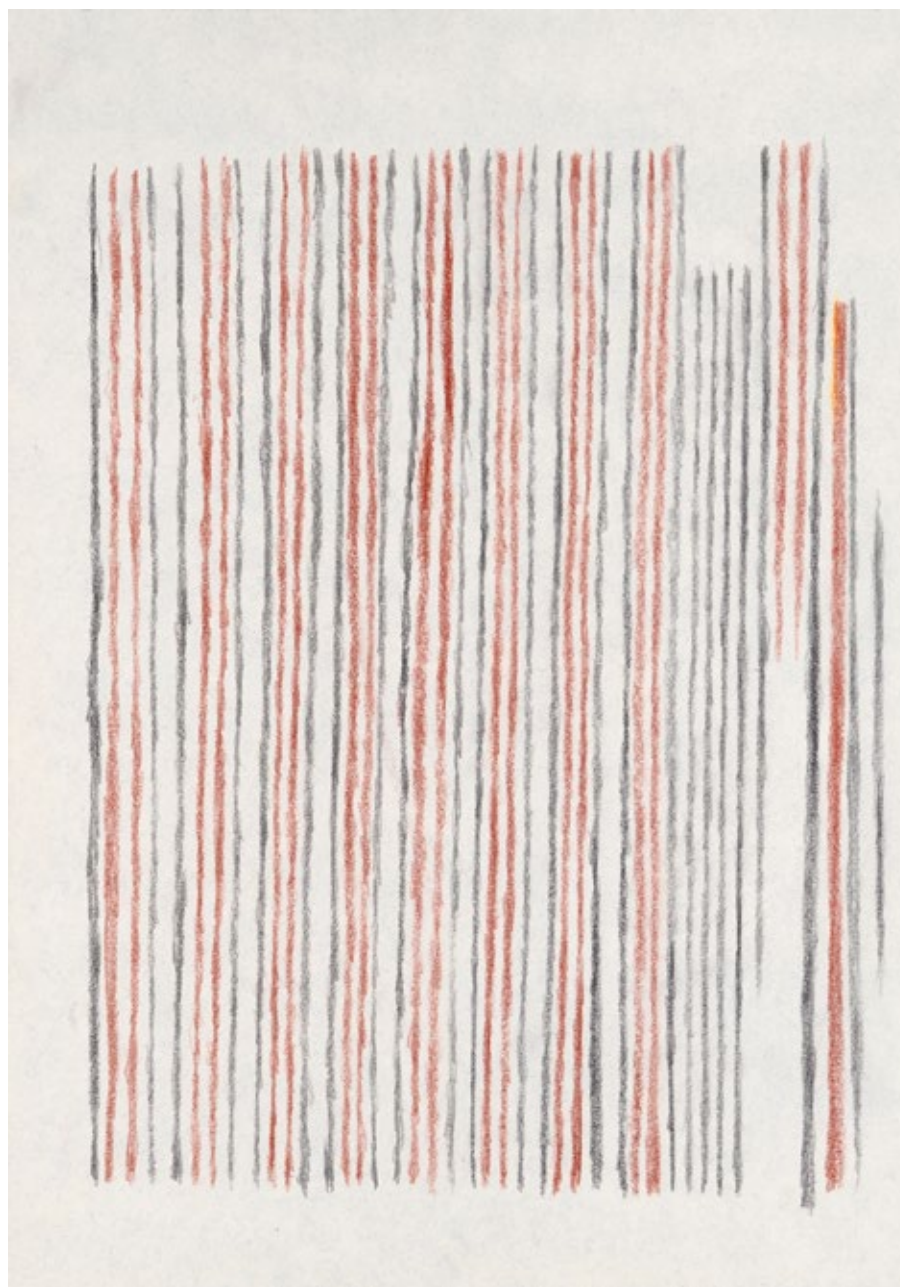
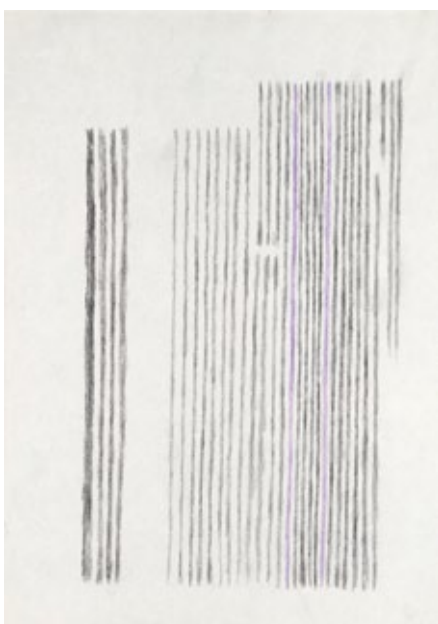
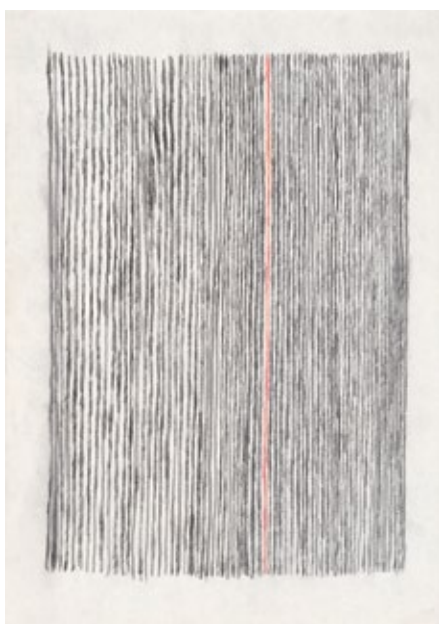
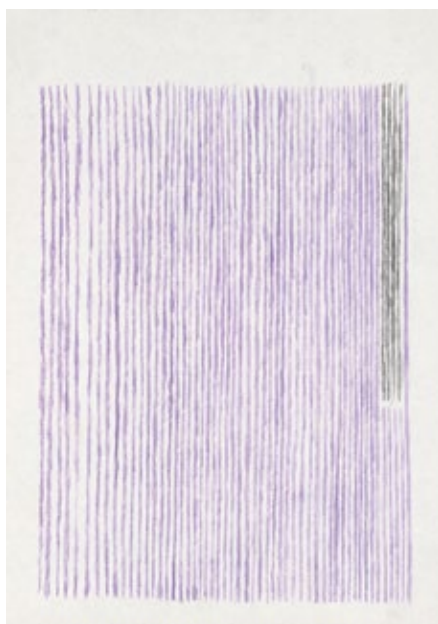
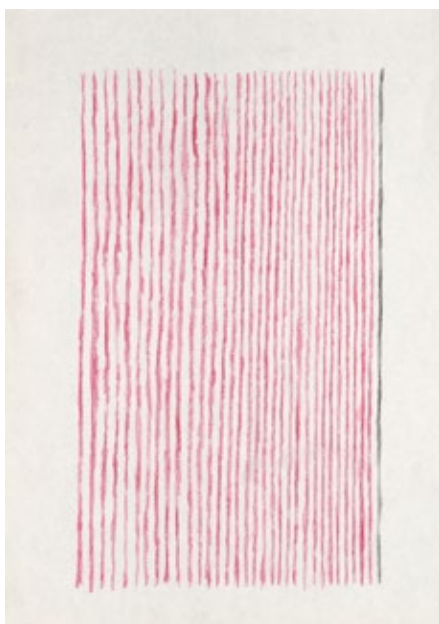
Улазећи у детаље предлошка, икона великих формата, користећи *blow-up* метод увећања, који води до нестанка предметне препознатљивости, Продановић ствара „екфраза апстракције“, како то у тексту каталога изложбе у Галерији Рима, 2019. године, формулише др Лидија Мереник, указујући да „екфраза, укратко, чини да путем снаге приче, језика, описаног, видимо описано као менталну слику. Сада се више не ради о томе да речи учине да видимо, већ да виђено (насликано) језиком беспредметног исприча фрагмент наратива предметно-фигуралне целине. У том погледу, то су до сада најзрелије, најуспешније његове слике (које можемо разумети и као далеки одјек Иконокластичких таблица), сада сазреле, прочишћене, једноставне композиције и форме“.

Током четири стваралачке деценије, осцилирајући између иконолатрије и распричаности, и с друге стране, сведености и иконоклазма, на константном путу синтезе, нашавши се почетком 2020. године пред белином папира, Продановић се опредељује, као што смо рекли, за минимално, репетативно, апстрактно, иконоборачко. На трагу „екфраза апстракције“, концепцијски јасно, из пребогатог резервоара властитог раскошног опуса, искустава и знања, он извлачи нити од којих гради прегледна и сведена, али комплексна семантичка поља, која дефинише, превасходно, паралелним бојеним линијама, хоризонталне или вертикалне оријентације, њиховим ритмовима, вибрантношћу, сличностима и разликама, густином и разуђеношћу, односима пуног и празног који се успостављају на површини. Првобитно, то су била графичка поља сачињена од паралелних линија рађених црном оловком. Убрзо, он почиње да црта оловкама у боји. Зналачки вођеном, сигурном, интензивном, густом, изнијансираном линијом, где свака поседује другачији идентитет и микрокарактеристике, он ствара сензибилна, апстрактна ткања, опредмеђујући властиту унутарњу сеизмографију. У скорије цртеже он каткад уводи и бојене површине, или сведене орнаменте, или линеарне сплетове који напуштају формат паралелних линија. Препознаћемо реминисценције на детаље ранијег опуса, као и нити бројних претходних интертекстуалних заплета.

Овим цртежима Продановић је објединио своја два снажна креативна тока – литерарни и ликовни, вербално и визуелно. Наиме, сваки појединачни лист својом композицијом подсећа на лист рукописа или књиге, чији богати садржај ишчитавамо интуицијом, неоптерећени ограничењима језичких кодова. Препознајемо одређене сличности са појавом *asemic writing*, хибридном уметничком формом која сједињује текст и слику у јединствену целину, дефинисаном као „отворена семантичка форма писања без употребе речи“, где се отвара значењски вакуум који посматрачу пружа слободу његовог испуњавања и интерпретација.

Цртежи „Дневника М. П“, објединивши сликање и писање – употребићу овде део реченице из Продановићевог „Ултрамарина“ – „лишени сваког придева, сваке декорације, сваког орнаmenta“, формирају дугачак, снажан, непрекидан ток.

Своје целокупно искуство Продановић је овде очистио од сувишног, од наратије, од парцијалних језичких конвенција, свдећи га на чисту супстанцу. У овом случају, та супстанца јесте неухватљиви алхемијски амалгам који даје смисао нашем постојању.

Сви радови / All works

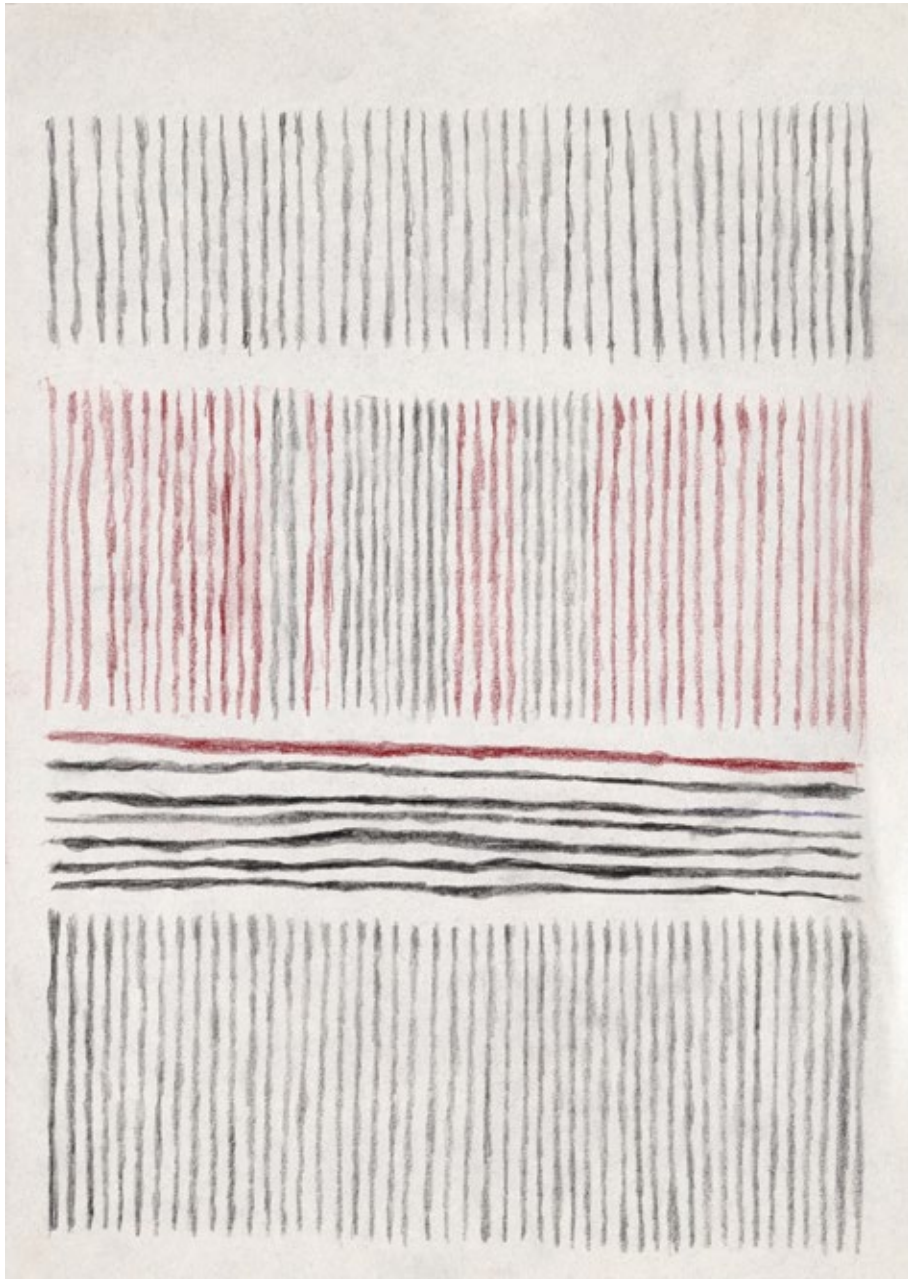
Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Цртеж / The Drawing

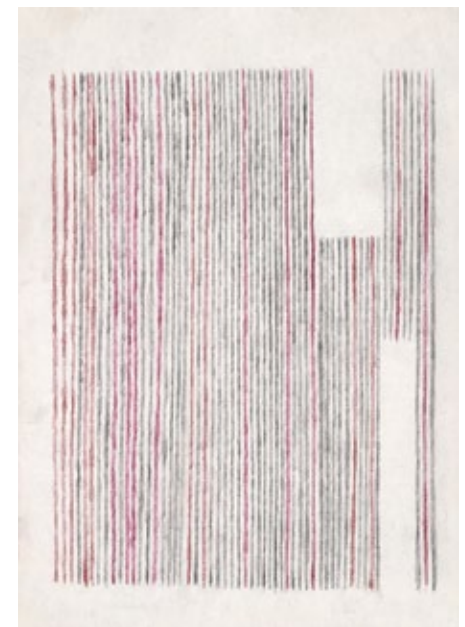
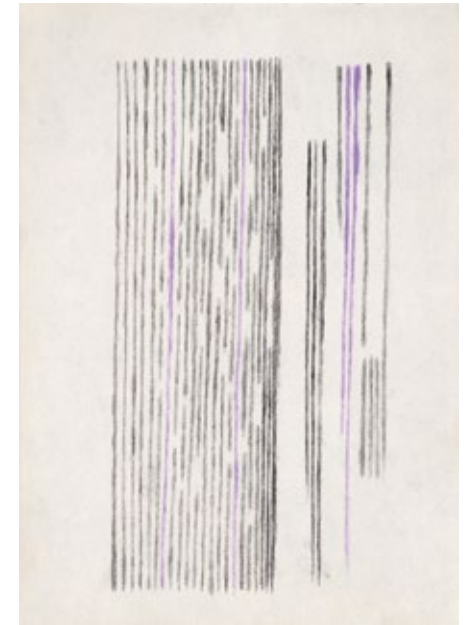
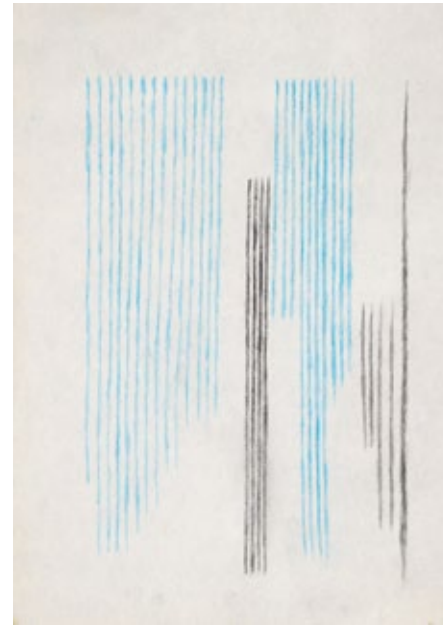
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Цртеж / The Drawing

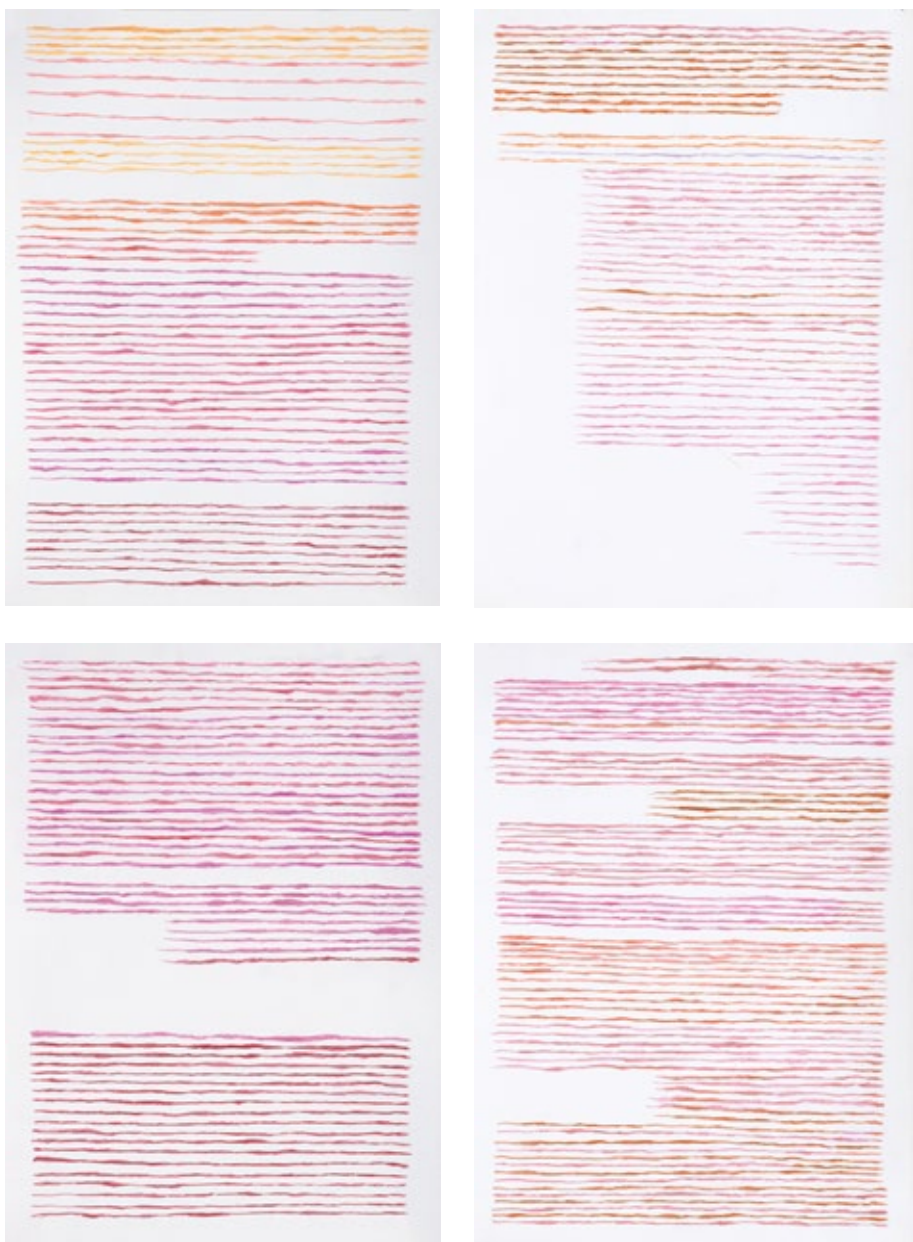
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

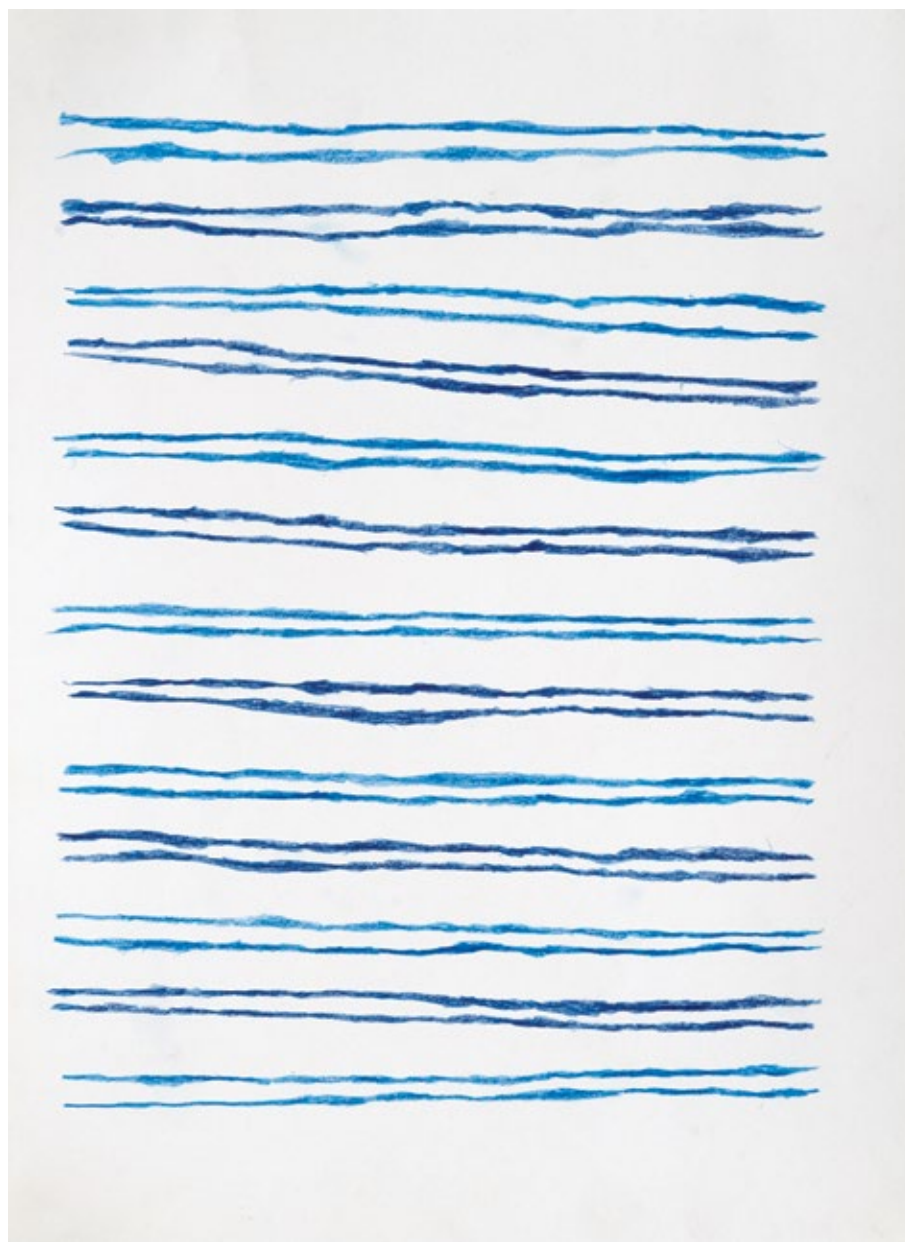
Сви радови / All works

Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

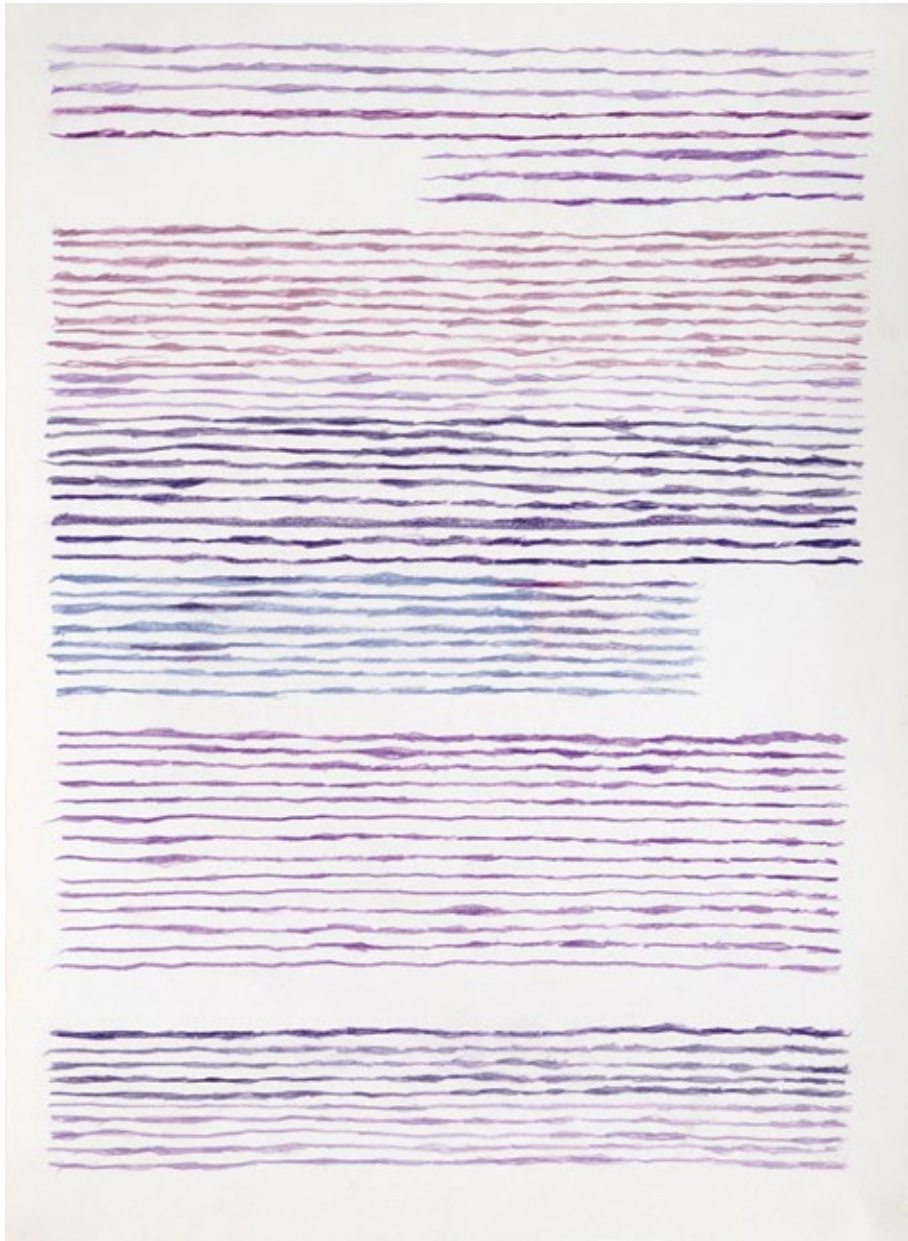

Сви радови / All works
Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Сви радови / All works

Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

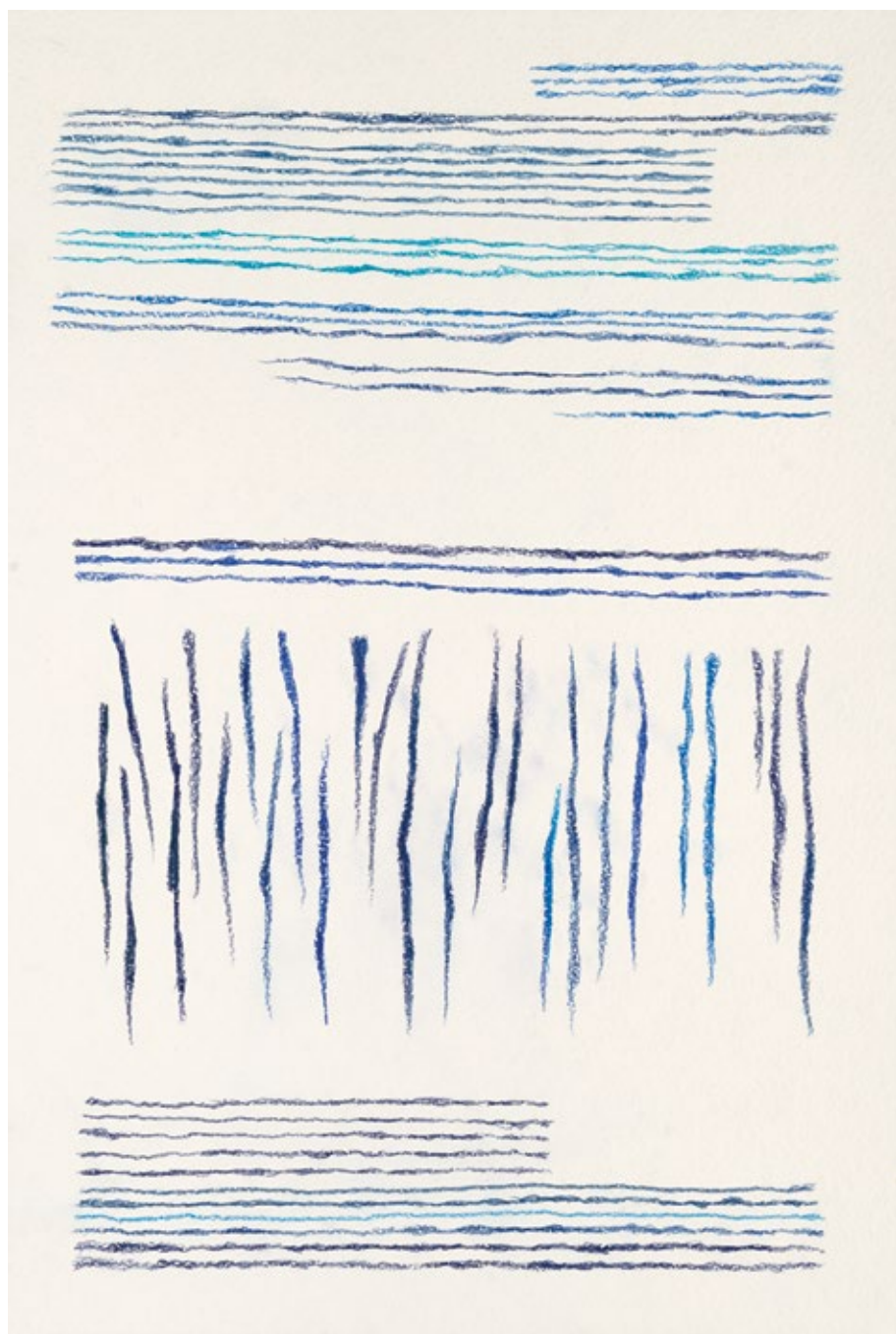
Сви радови / All works
Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 46x31cm

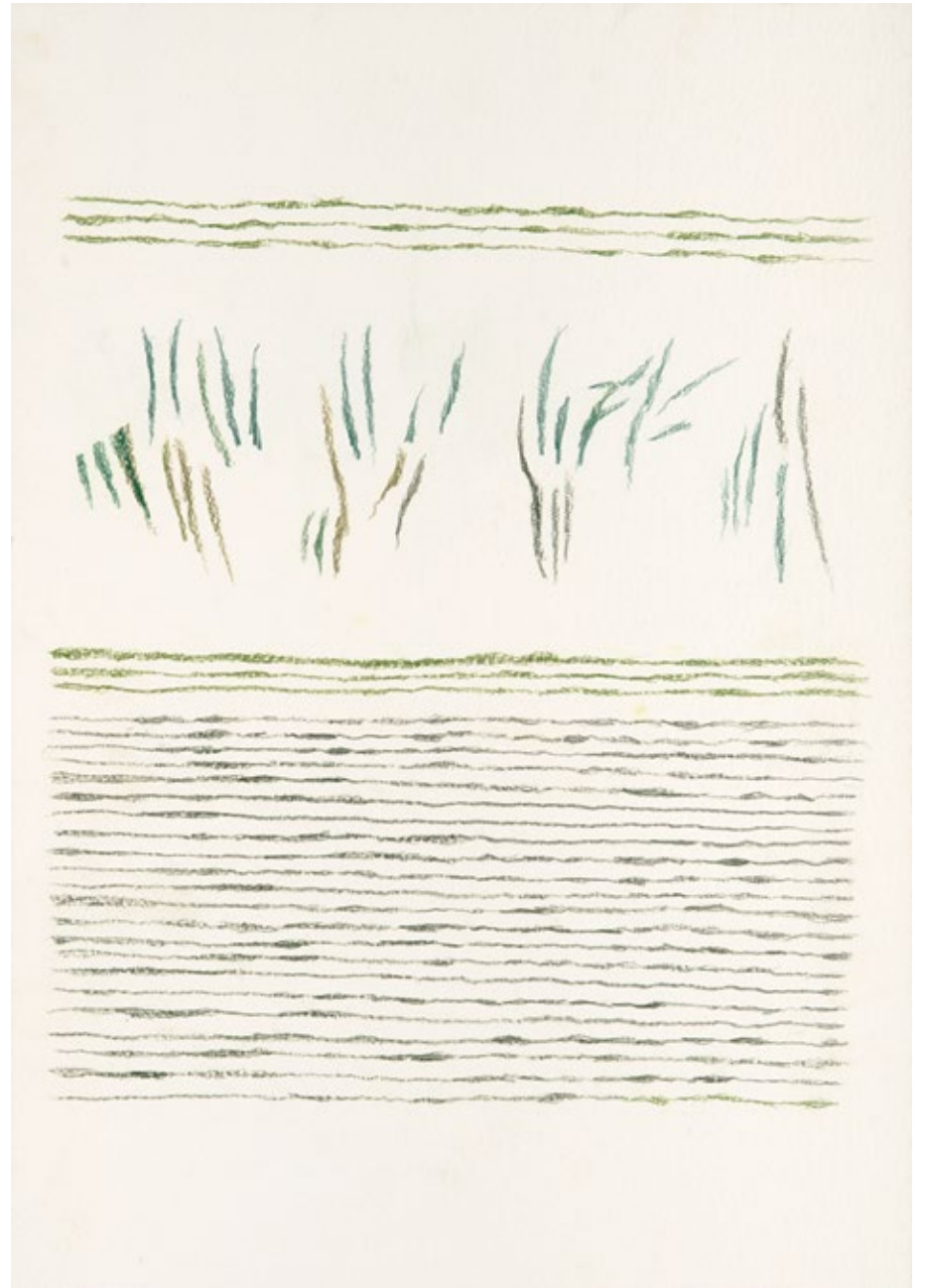
Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 46x31cm

Сви радови / All works
Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру /
coloured pencil on paper, 50x35cm

Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 50x35cm

Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

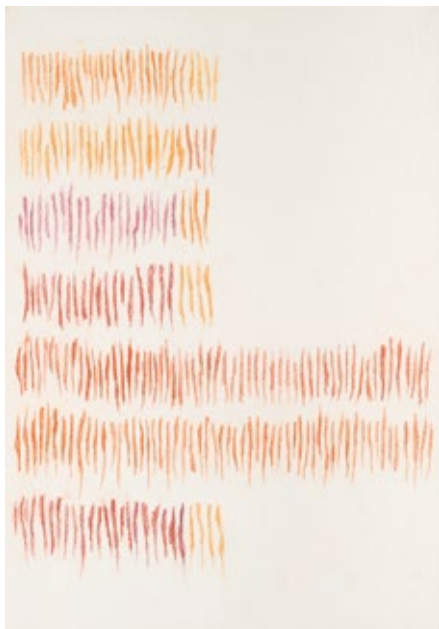
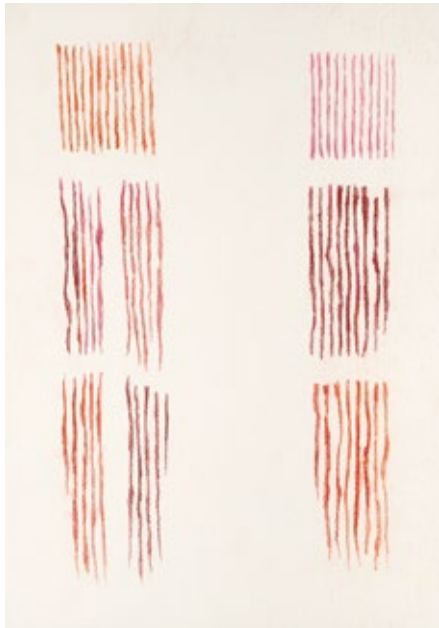

Сви радови / All works

Цртеж / The Drawing

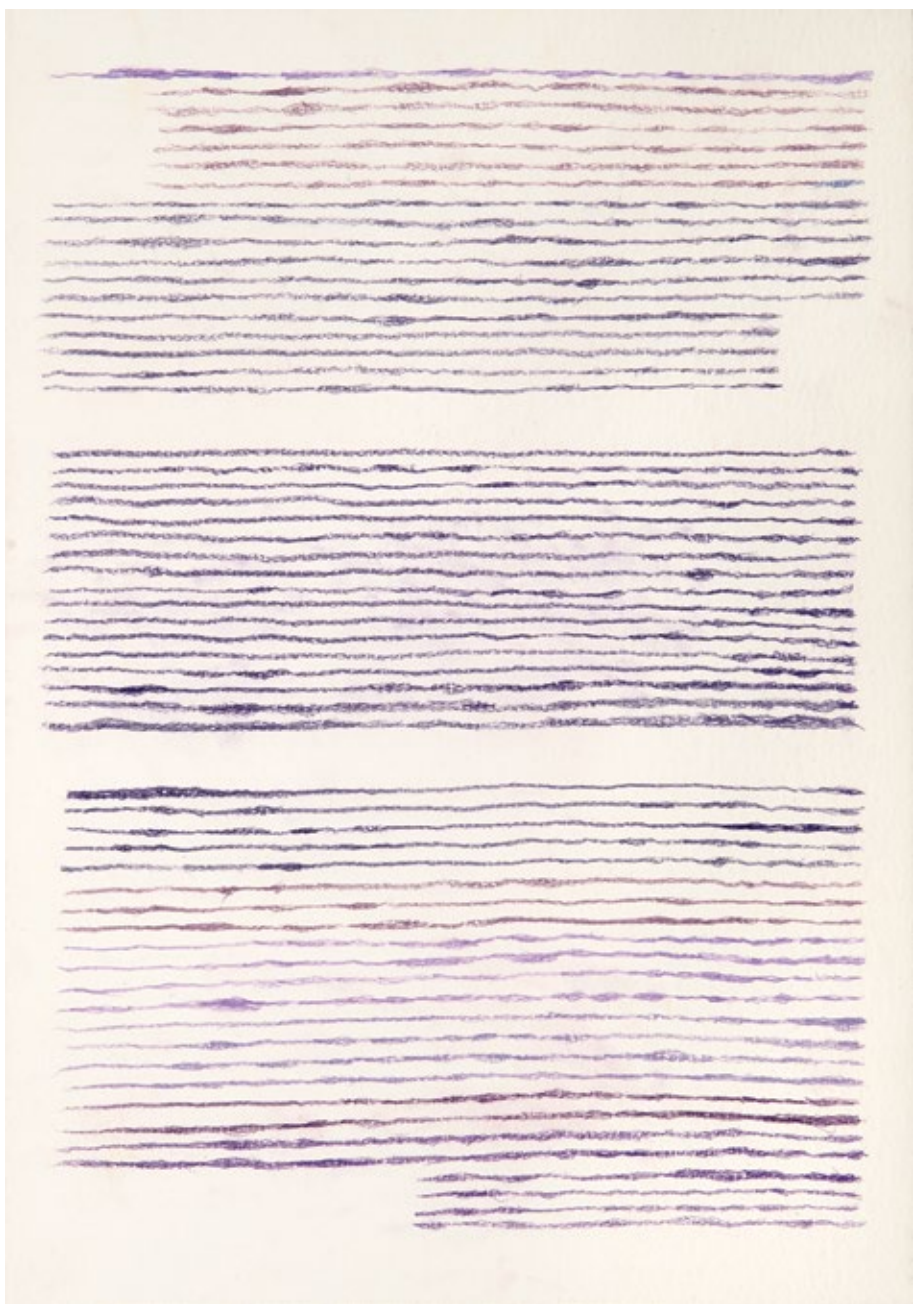
2020-2023, оловка у боји на папиру /
coloured pencil on paper, 56,5x38cm

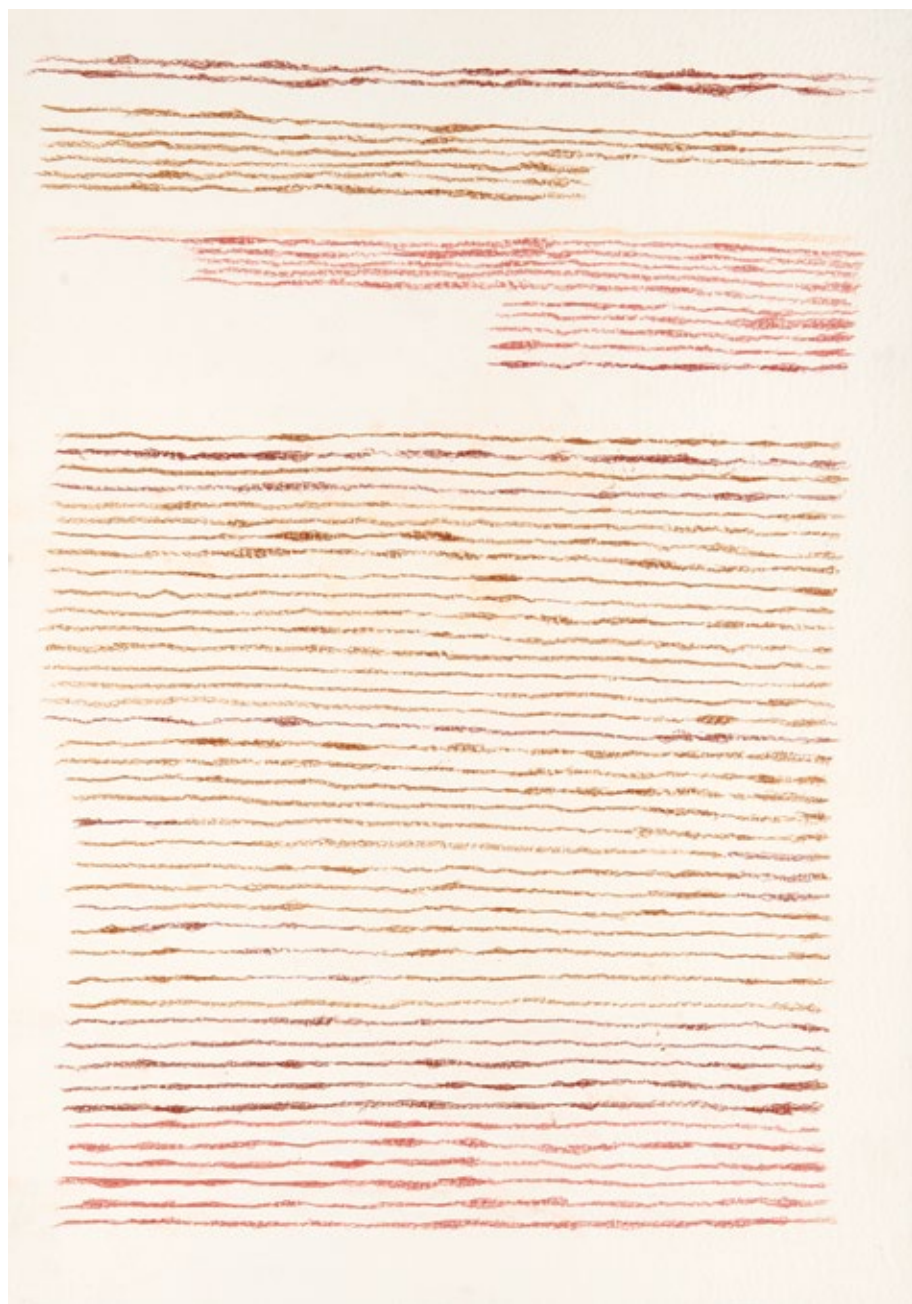
Сви радови / All works
Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 50x35cm

Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 50x35cm

Цртеж / The Drawing

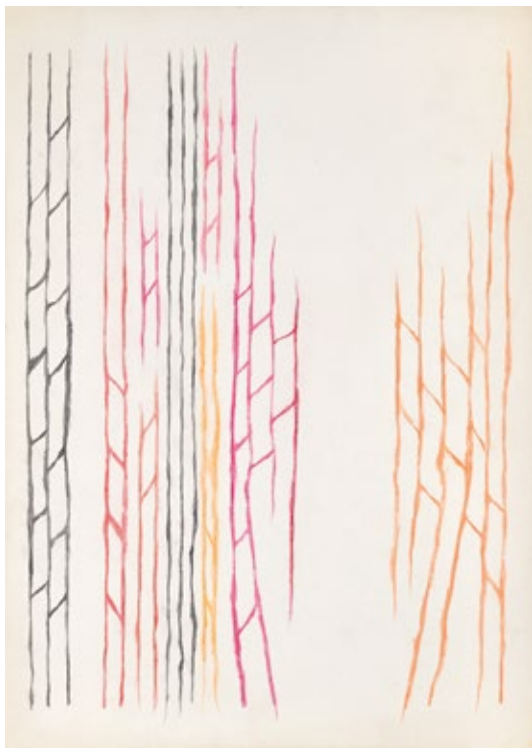
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 50x35cm

Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 50x35cm

Сви радови / All works
Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру /
coloured pencil on paper, 52,5x37,5cm

Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 52,5x37,5cm

Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Сви радови / All works

Цртеж / The Drawing

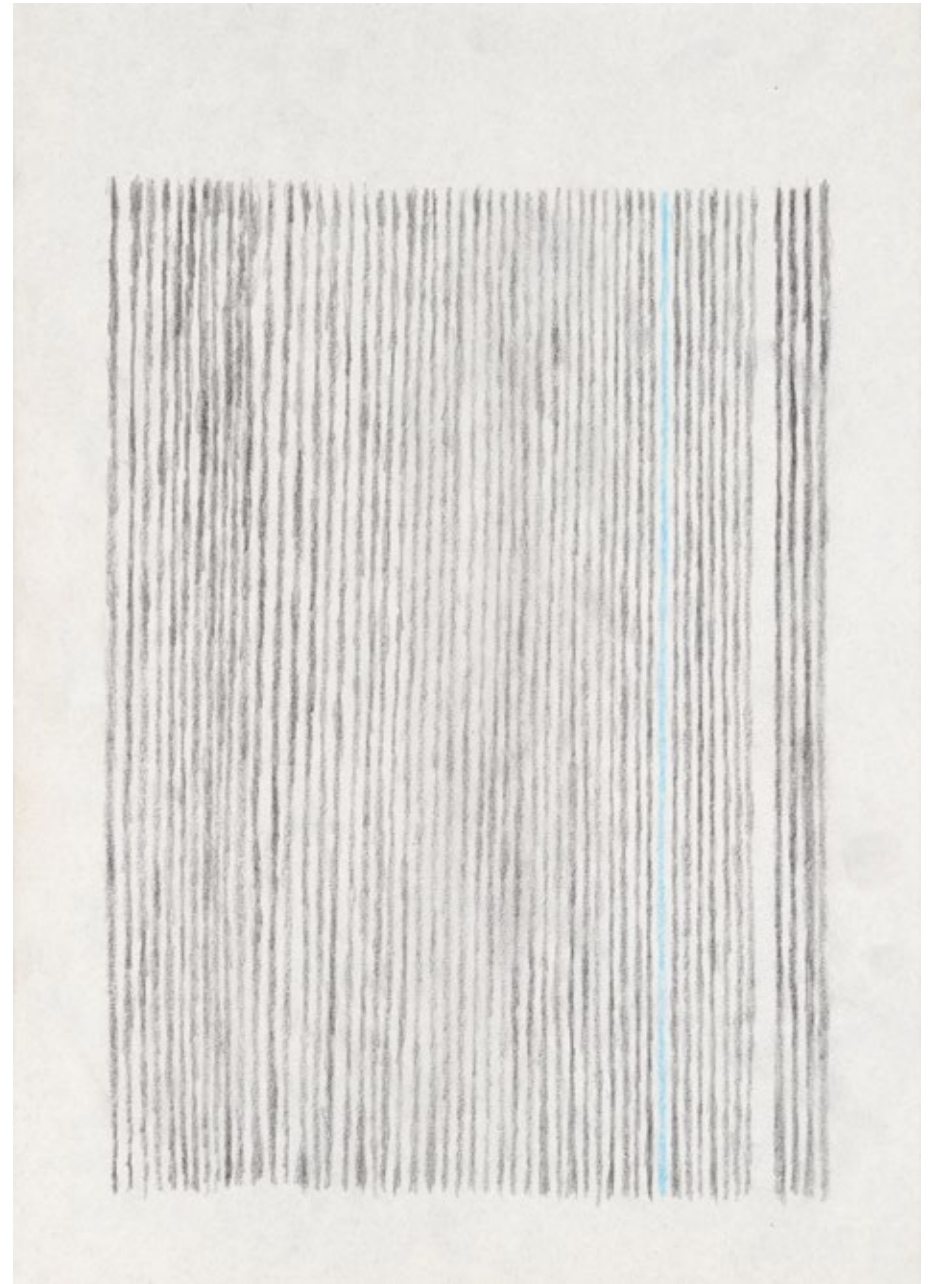
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 46x31cm

Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Књига / The Book

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 24,5x14,5cm

Књига / The Book

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 18x12cm

Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Сви радови / All works

Цртеж / The Drawing

2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Сви радови / All works
Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm

THE DIARY OF M.P.

In March 2020, Mileta Prodanović started a new daily routine - drawing with colored pencils in sketchbooks of different dimensions. On the back, he signed each sheet with his initials, and each sheet of a certain series was marked with serial numbers. Thus, for more than three years, a very special artistic diary has been produced, which at the moment has more than a thousand pages.

His personality embracing a diverse range of knowledge, interests, activities and talents - painter, writer, erudite, essayist, journalist, critic, professor - has for decades been characterized by a pronounced and intense need to express his own experiences, impressions, knowledge, thoughts, different kinds of sensation through an artistic but also direct communication. In the middle of 2019, his life circumstances suddenly changed. It was necessary to redefine many previous postulates. After some time, the role of the principal communication mediator was taken over by Prodanović's left hand (we remember, as a distant rhetorical association, but also as a kind of post scriptum, the title of his big exhibition Praise to the Hand at the SASA Gallery in 1998).

Faced with deciding in what direction to move the line whether in the of figurative, mimetic, or reduced, minimalist, abstract one, he opted for, as it turned out, a completely consistent choice - a kind of radical iconoclasm.

Prodanović started exhibiting in the early eighties of the 20th century. His (post)conceptual and postmodern direction was continuously characterized by intertextuality and semantic richness. Dialogues with the heritage of Christian medieval sacred art, primarily Byzantine, as well as with various biblical, apocryphal, religious, iconographical contents comprise a significant constant of his creativity. He moved between extreme interpretations of iconolatry and iconoclasm. Spanning from the narrative exhibition Canticum Cantorum (Song of Songs) in the Belgrade Youth Center Gallery (1983), to the exhibition in the Salon of the Museum of Contemporary Art (1988) which included reduced Iconoclastic Tablets, to the exhibition circles Hierarchy and Prefigurations, with which he began the last decade of the 20th century, Don Branko Sbutega noticed that they were "emphatically iconoclastic and non-canonical in the representational sense". Prodanović began the new millennium with the series of paintings Rolling Skies, where the images approached abstraction with their conciseness, lack of superfluous details and repetition.

An important link with the current series of drawings is the Ekphrasis cycle, which Prodanović has been painting since 2015. Writing a text about the exhibition Ekphrasis - Understanding the Finite Things and Visiting Secret Places, held at the Museum in Smederevo in 2016, Dr. Ana Ereš explains how the figure of ekphrasis, an ancient rhetorical tool, is defined by the famous visual culture researcher W.J.T. Mitchell "as a poetic method that gives voice to a mute art object; as a descriptive construction with the intention of presenting a person, place or image to the (visual) imagination". Going into the details of the template, large-format icons, using the blow-up method of enlargement, which leads to the disappearance of subject recognition, Prodanović created an "ekphrasis of abstraction", as formulated by Dr. Lidija Merenik in the text of the exhibition catalog at the Rima Gallery in 2019, indicating that "ekphrasis, in short, makes us see as a mental picture what has been described in language by the sheer power of the narrative. Now it is no longer the issue of words enabling us to see, but to make the seen (painted) tell a fragment of the object - figural entity in the language of the objectless. In that regard, these are yet the most mature, most successful of his paintings, (that we can also understand as a distant echo of the Iconoclastic Tablets) now more mature, purified, simple compositions and forms".

During four creative decades, oscillating between iconolatry and narration, and, on the other hand, reductionism and iconoclasm, on a constant path of synthesis, finding himself at the beginning of 2020 in front of white paper, Prodanović opted, as we said, for the minimal, repetitive, abstract, iconoclastic. On the trail of "ekphrasis of abstraction", conceptually clear, from the rich reservoir of his own opulent oeuvre, experiences and knowledge, he draws threads from which he builds explicit and reduced, but complex semantic fields, which he defines, primarily, as parallel colored lines, of horizontal or vertical orientations, by their rhythms, vibrancy, similarities and differences, density and dispersion, relationships of full and empty that are established on the surface. Originally, these were graphic fields made up of parallel lines drawn in black pencil. Soon, he started drawing with colored pencils. With an expertly guided, sure, intense, dense, nuanced line, where each has a different identity and micro-characteristics, he creates sensitive, abstract textures, embodying his own inner seismography. In his more recent drawings, he sometimes introduces colored surfaces, or reduced ornaments, or linear combinations that abandon the format of parallel lines. We recognize the reminiscences of the details of the earlier work, as well as the threads of numerous previous intertextual plots.

With these drawings, Prodanović combined his two strong creative streams - literary and artistic, verbal and visual. Namely, with its composition, each individual page resembles a page of a manuscript or a book, whose rich content we read intuitively, unencumbered by the limitations of language codes. We recognize certain similarities

with the phenomenon of “asemic writing”, a hybrid art form that combines text and image into a single whole, defined as “an open semantic form of writing without the use of words”, where a vacuum of meaning opens up, giving the observer the freedom of its fulfillment and interpretation.

The drawings in *The Diary M.P.* unite painting and writing, to use a part of a sentence from Prodanović's *Ultramarine* - “...deprived of every adjective, every decoration, every ornament”, they form a long, powerful, continuous flow.

Prodanović has cleansed his entire experience from the superfluous, from narration, from partial linguistic conventions, reducing it to a pure substance. In this case, that substance is the elusive alchemical amalgam that gives meaning to our existence.

МИЛЕТА ПРОДАНОВИЋ

Биографија

Рођен у Београду 1959. године. Студирао је архитектуру и сликарство. На Факултету ликовних уметности је дипломирао 1983. године у класи професора Стојана Ђелића, а магистрирао 1985. године у класи професора Зорана Петровића. Завршио је специјализацију у Лондону, на Royal College of Arts 1989-90, а 2009. године је на ФЛУ у Београду, под менторством професора Чедомира Васића, стекао звање доктора ликовних уметности.

Милета Продановић је на Факултету ликовних уметности у Београду, прошао сва наставничка звања – од асистента до редовног професора. У периоду 2000-2003. и 2011-2014. био је на функцији продекана Факултета ликовних уметности. У оквиру Универзитета уметности у Београду, је обављао функцију проректора од 2015. до 2018., а потом и функцију ректора од 2018. до 2019. године.

Од осамдесетих година прошлог века активан је на ликовној сцени. Излагао је на самосталним и групним изложбама у Југославији и у више европских градова (Рим, Тибинген, Тулуз, Каркасон, Венеција, Беч, Грац, Праг, Регенсбург, Кијев...), а посебно је значајно његово учешће на Бијеналу у Венецији, у југословенском павиљону, 1986. године. Његови радови налазе се у многим приватним и јавним колекцијама у Србији (Народни музеј, МСУ, Музеј града Београда, Галерија Матице српске, Галерија савремене уметности у Нишу, Уметничка галерија „Надежда Петровић“ у Чачку, Музеј савремене уметности Војводине ...) и на просторима бивше Југославије и Европе.

Добитник је бројних награде: 1984. Ријека, IX међународна изложба оригиналног цртежа, откупна награда; 1993. Београд, Награда „Лазар Трифуновић“ за ликовну критику; 1996. Београд, САНУ - Награда из фонда „Иван Табаковић“ за ликовну уметност; 1999. Београд, 40. Октобарски салон, награда салона; 2006. Нови Сад, Награда „Сава Шумановић“ за изузетне домете у ликовном изразу у 2005. години; 2011. Зрењанин, Награда за модерни уметнички сензибилитет из фонда „Тодор Манојловић“; 2017. Београд, Регионална награда „Трепетао из Трогира“ / са Маријом Драгојловић; 2018. Београд, Политикина награда из фонда „Владислав Рибникар“.

Од 1983. објављује прозу, есејистичке текстове из области визуелних уметности и публицистику. Књиге и поједини текстови преведени су му на енглески, немачки, француски, мађарски, украјински, бугарски и македонски језик.

Живи у Београду.

MILETA PRODANOVIĆ

Biography

Born in Belgrade in 1959. He studied architecture and painting. In 1983 he graduated from the Faculty of Fine Arts mentored by professor Stojan Ćelić. In 1985 he received his master's degree mentored by professor Zoran Petrović. He completed his specialization in London, at the Royal College of Arts in 1989-90. In 2009, under the mentorship of professor Čedomir Vasić, he obtained the title of Doctor of Fine Arts at the Faculty of Fine Arts in Belgrade.

Mileta Prodanović has passed all teaching positions at the Faculty of Fine Arts in Belgrade - from assistant to full professor. In the period 2000-2003 and 2011-2014 he held the position of vice dean of the Faculty of Fine Arts. Within the University of Arts in Belgrade, he served as vice-rector 2015 to 2018, and then as rector from 2018 to 2019.

He has been active on the art scene since the 1980s. He exhibited at solo and group exhibitions in Yugoslavia and in several European cities (Rome, Tübingen, Toulouse, Carcassonne, Venice, Vienna, Graz, Prague, Regensburg, Kiev...), and his participation at the Biennale in Venice, in the Yugoslav pavilion, in 1986 is particularly significant. His works are in many private and public collections in Serbia (National Museum; Museum of Contemporary Art, Belgrade; Belgrade City Museum; Gallery of Matica Srpska, Novi Sad; Gallery of Contemporary Art, Niš; Art Gallery "Nadežda Petrović", Čačak; Museum of Contemporary Art Vojvodina, Novi Sad, . . .), former Yugoslavia and Europe.

He received numerous awards: 1984, Rijeka, IX International Exhibition of Original Drawings, redemption award; 1993. Belgrade, "Lazar Trifunović" Award for art criticism; 1996. Belgrade, Serbian Academy of Sciences and Arts - Award from the "Ivan Tabaković" fund for fine arts; 1999. Belgrade, 40th October Salon, Salon award; 2006. Novi Sad, "Sava Šumanović" Award for exceptional achievements in artistic expression in 2005; 2011. Zrenjanin, Award for modern artistic sensibility from the "Todor Manojlović" fund; 2017. Belgrade, Regional award "Trepetalo from Trogir"/ with Marija Dragojlović; 2018. Belgrade, "Politika" award from the "Vladislav Ribnikar" fund.

Since 1983, he has been publishing prose, essayistic texts in the field of visual arts and nonfiction. His books and individual texts were translated into English, German, French, Hungarian, Ukrainian, Bulgarian and Macedonian.

Lives in Belgrade.

Издавач

Галерија Б2
Балканска 2
11000 Београд, Србија
тел: 011 20 55 017
е-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

За издавача

Драган Стојадиновић

Стручни савет

Јеша Денегри
Данијела Пурешевић

Организација и продукција

Бојан Муждека

Текст

Данијела Пурешевић

Лектура

Миладиновић Марина

Превод

Ванда Перовић

Фотографије

Владимир Поповић

Прелом

Жолт Ковач

Штампа

Алта Нова, Београд

Тираж

300

Publisher

Gallery B2
Balkanska 2
11000 Belgrade, Serbia
tel +381 11 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

For Publisher

Dragan Stojadinović

Gallery Council

Ješa Denegri
Danijela Purešević

Organization and Production

Bojan Muždeka

Text

Danijela Purešević

Proofreading

Miladinović Marina

Translation

Vanda Perović

Photography

Vladimir Popović

Layout

Žolt Kovač

Printed by

Alta Nova, Belgrade

Circulation

300

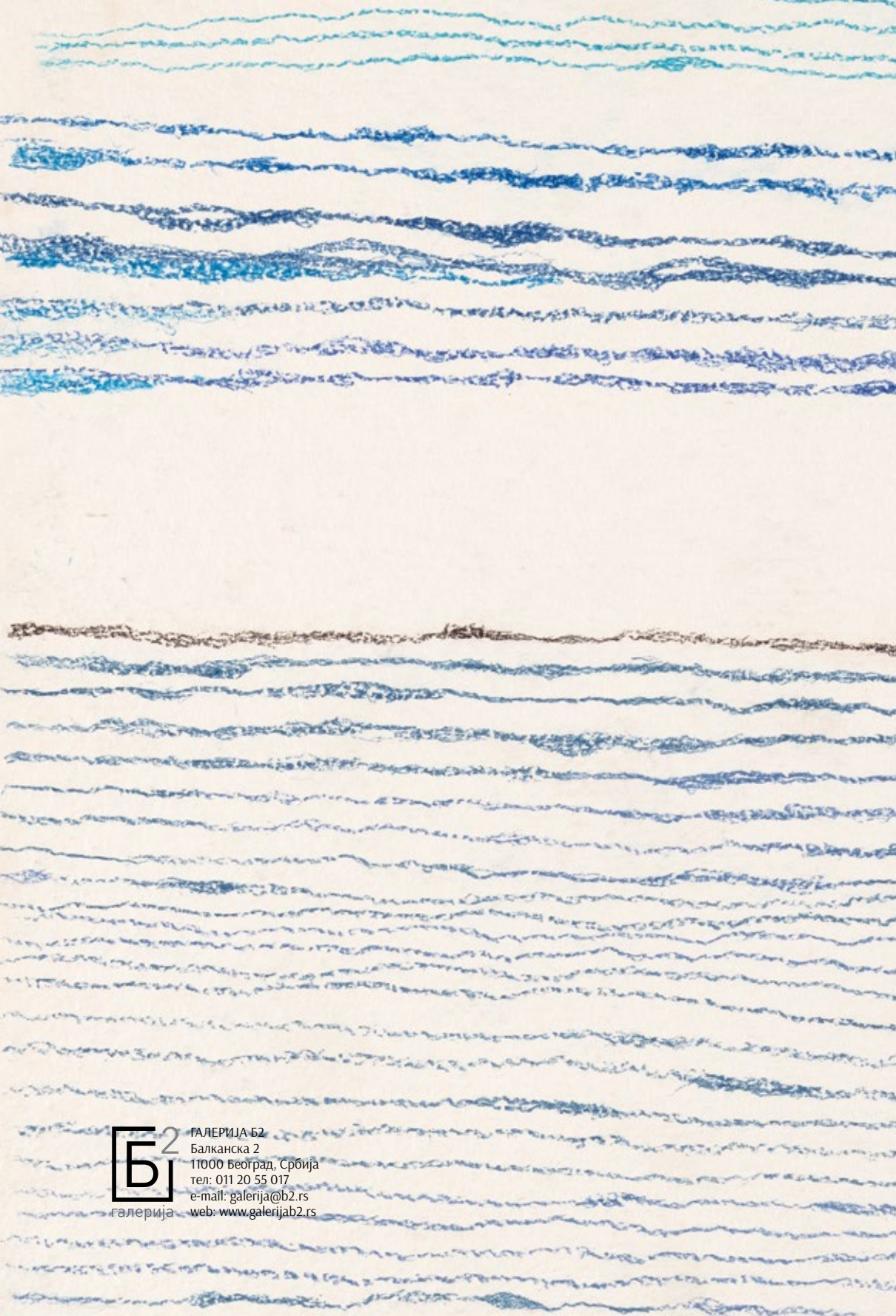
CIP - каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

Пријатељи пројекта

Зестимерија Продановић – Трансани

ГАЛЕРИЈА B2
Балканска 2
11000 Београд, Србија
тел: 011 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

галерија